

Проблеми ґендерної освіти у вищій школі України (обговорюючи Закон «Про впровадження принципів ґендерної рівності в освіту»)

Із підписанням низки міжнародних угод про ґендерну рівність, зокрема, зобов'язань мати до 2015 року на власних теренах ґендерно збалансоване суспільство, Закону про рівність прав і обов'язків чоловіків та жінок, Державної програми ґендерних перетворень у країні та, зрештою, найостаннішого документу з цієї проблеми всеукраїнського значення -- Наказу № 839 від 10.09.2009 «Про впровадження принципів ґендерної рівності в освіту» Міністерства освіти та науки України, питання викладання ґендерної проблематики у вищій школі України набирає особливого значення. Постійно порушується питання стосовно того аспекту вищої освіти не лише тому, що не вистачає підручників та посібників з таких курсів.

Сьогодні питання ґендерної рівності та освіти виходить на вищий рівень, а саме, на створення системних структур для реалізації завдання. Так, у пункті третьому Наказу № 839 зазначається: «Керівникам вищих, професійно-технічних, загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладів забезпечити системну роботу щодо впровадження ґендерних підходів у навчально-виховний процес». Особливе завдання в цьому плані покладається на гуманітарні факультети та науково-дослідні підрозділи вищих навчальних закладів, покликані виховати спеціалістів у цій галузі та підготувати ґрунт для формування на теренах України ґендерно збалансованого суспільства.

Саме на виконання цього завдання спрямоване, зокрема, і видання цього спецвипуску «Українознавчого альманаху» за результатами роботи Міжнародного науково-практичного круглого столу «ґендерна освіта в Україні: досвід, проблеми, перспективи» (на виконання Наказу МОН № 839 «Про впровадження принципів ґендерної рівності в освіту»), організованого спільними зусиллями Центру українознавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка та Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Світ змінився, змінилися в ньому і стосунки між статями. І ця реальність вимагає свого адекватного теоретичного осмислення у вигляді феміністичної та ґендерної теорії, введення їх в суспільний обіг, зокрема, і в освітній процес. Тип культурної взаємодії, притаманний нашому часові, стимулює процес активізації жіночої креативності. Маються на увазі навіть не зміни в етиці: практика суто прикладних сфер показала, що без врахування принципових особливостей кожної зі статей (котрі постійно, протягом всього існування науки не те щоб умисне ігнорувалися, а просто не помічалися ні жінками, ні чоловіками – наука мала справу з «людиною взагалі», тобто – з чоловіком) в медицині, психології, різного роду врядуванні, дизайні і т.п. вони не можуть забезпечувати якість життя, відповідну рівневі наших знань про нього. Отже, феміністична та ґендерна теорія є необхідною відповіддю на реальні історичні виклики.

В українському суспільстві сьогодні відбуваються суспільні дискусії про зміну ґендерних статусів в сучасному світі. І ВНЗ відіграють тут провідну роль. Сьогодні потрібно надзвичайно відповідально підходити до формування ґендеризованого світогляду. У світлі всього сказаного вище має сенс викладання нормативного ґендерного курсу як проблематичного із наданням можливості вибору власної осмисленої позиції щодо сучасного ґендерно-рольового розподілу в суспільстві. Суспільству, і, насамперед, інтелектуальній його частині потрібно надати право вибору щодо формування власної позиції відносно основних питань як феміністичної, так і ґендерної теорії.

Тільки за таких умов, видається, ґендерна освіта може принести не лише користь суспільству, а і стати справжнім підґрунтям для перетворення українського суспільства на сучасну цивілізовану партнерську спільноту.

Сподіваюся, що творча співпраця науковців та освітян, результатом якої стало запропоноване видання, стане корисним та плідним внеском у вирішення ґендерних проблем сучасної України.

Валентин Молодиченко -

проректор з наукової роботи Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького